

5 –дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 5-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэхэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэгнэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 45 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

1-дэхи вариант

1. *Моридһоошье* - энэ үгын залгалта:

А) –һоо б) -шон в) □ -шье

2. *Газар, сэсэг, модон*- эдэ үгэнүүдэй нуури:

А) бии болоһон б) гараһан в) анхан

3. Эмэ аялган үзэгүүд:

А) ы,и,ии б) а,о,у, аа,оо,уу, ай,ой,уй в) э,у,ээ,эй,уу,уй

4. ... угэ соо йотированна аялган нэгэ абья тэмдэглэнэ:

А) нюдарга б) харья в) аялган

5. Эрэ,эмэ аялган үзэгүүд нэгэ үгэдэ бэшэгдэдэггүй, харин эрсэ аялган алинтайньшье бэшэгдэдэг. Энээниие аялгануудай ... гэдэг.

А) тааралдал б) нугарал в) нубарил

6. Зүб бэшэгдэнхэй үгэ:

а) түүхээ б) түүрхээ в) тэмээн

7. Алдуутай үгэ:

А) шыраг б) бишыхан в) жиихэ

8. Б,в,г,д,ж,з,й,л,м,н,р - эдэ ... хашалганууд:

А) хонгёо б) нула в) бүдэхи

9. Үгэ соо ъ,ь үзэгүүд хатуу хашалган ба йотированна аялган хоёрой хоорондо байхадаа, ... тэмдэг болодог:

А) таһалһан б) хубааһан в) илгаһан

10. ... үгэ соо нэгэ үе байна:

А) тайрадаһан б) ой в) шубуун

11. Китай гэжэ үгэ буряадаар бэшэхэдэ ... болоно.

12. Буруу бэшээтэй абтаһан үгэ:

А) географическа б) критика в) недели

13. Эхир үгэ:

А) тарган мал б) нохой тэжээхэ в) адууһа мал

14. холбуулал соо *алтан* гэжэ үгэ сэхэ удхатай:

А) алтан гар б) алтан һиихэ в) алтан намар

15. Антонимууд болохогүй:

А) эндэ- тэндэ б) ургэн- ута в) Үндэр-набтар

16. Юумэн тухай юрэ мэдээсэһэн мэдүүлэлые ... мэдүүлэл гэнэ.

А) юрэ хөөрэхэн б) асууһан в) идхаһан

17. Асууһан мэдүүлэлэй һүүлдэ ... сэглэлтын тэмдэг табигдадаг.

А) точка б) асуудалай в) олон точка

18. *Нютагтамнай алтан намр айлишалан ерэбэ.* Хэлэгдэхэн зорилгоороо ... мэдүүлэл.

А) асууһан б) идхаһан в) хөөрэхэн

19. Хэн? юун? гэхэн асуудалнуудта харюусадаг үгэ мэдүүлэлэй ... болоно.

А) хэлэгшэ б) нэрлүүлэгшэ в) нэмэлтэ

20. *Олон моритой зон газаамнай хүрэжэ ерэбэ.* Мэдүүлэлэй грамматическа һуури:

А) *Олон моритой б зон хүрэжэ ерэбэ.* в) *зон газаамнай*

21. Нэрлүүлэгшэ хэлэгшэ хоёр мэдүүлэлэй ... гэшүүд болоно.

А) шухала б) юрын в) дулдыданги

22. *Хүхын дуун дуулдана.* Энэ мэдүүлэл:

А) хуряангы б) дэлгэрэнгы

23. Мэдүүлэл соо ямар? Али? Хэды? Хэдыдэхи? гэхэн асуудалнуудта харюусаһан юрын гэшүүн:

А) нэмэлтэ б) элирхэйлэгшэ в) ушарлагша

24. *Мүнөөдэр манай хургуулида һутболоор, волейболоор, баскетболоор мұрысөөн болохо.* Энэ мэдүүлэл соо нэгэ түрэл гэшүүд

А) нэрлүүлэгшэнүүд б) нэмэлтэнүүд в) элирхэйлэгшэнүүд

25. *Та, эжы, нонин ушар хөөрөжэ үгьт.* Хандалга мэдүүлэлэй ... байна:

А) дунда б) эхиндэ в) һүүлдэ

5 –дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 5-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэһэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Ёурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

2-дохи вариант

1. *Малшанһаашье*- энэ үгын һуури
А) мал б) малшан в) малшанһаа
2. Анхан һууритай үгэдэ залгабари залгахада... һуури бии болодог:
А) гараһан б) анхан в) бии болоһон
3. Эрэ аялган үзэгүүд:
А) а,о,у,аа,оо,уу,ай,ой,уй б) и,ии,ы в) э,ү, үү, үй,ээ,эй
4. ... үгэ соо йотированна аялган хоёр абья тэмдэглэнэ:
А) нямняа б) хаялга в) нёдондо
5. Аялганай тааралдалаар бэшэгдэһэн эмэ аялгануудтай үгэ:
А) дайралдуулха б) бэшүүлхэ в) туулмаг
6. Зүб бэшэгдэнхэй үгэ:
А) бээлэй б) эшэйн в) шэрэй
7. Үгын эхиндэ и бэшэгдэхэ:
А) ...дихэ б) ...хин в) ...лдэ
8. к,п,с,т,ф,х,һ,ц,ч,ш,щ- эдэ ... хашалганууд:
а) хонгёо б) шанга в) бүдэхн
9. ... үгэ соо ь илгаһан тэмдэг болоно:
А) Ольга б) фельетон в) мультһэн
- 10.... үгэ үенүүдтэ хубаажа болохогүй:
А) эжы б) Байгал в) альган
- 11.Чита гэжэ угэ буряадаар _____ болоно.
- 12.Алдуутайгаар бэшээтэй абтаһан үгэ:
А) почта б) хоор в) хилээмэн

13.Эхир үгэ бэшэ:

А) Үбһэ ногоон б) Үбһэ эдюулнэ в) Үбһэ хулһан

14. ... холбуулал соо **хуурай** гэжэ үгэ шэлжэһэн удхатай:

А) түмэр хуурай б) хуурай энеэдэн в) хуурай түлээн

15.Синонимууд болоногүй:

А) сомоо- һүри б) гар- толгой в) сухал - уур

16.Ямар нэгэ юумэн тухай һураһан мэдүүлэлые ... мэдүүлэл гэдэг.

А) юрэ хөөрэхэн б) асууһан в) идхаһан

17.Юрэ хөөрэхэн мэдүүлэлэй һүүлдэ ... сэглэлтын тэмдэг табигдадаг.

А) точка б) олон точка в) шангадхалай

18.**Хэлэхэхээ бү ай, хэхэхээ бү арса.** Хэлэгдэхэн зорилгоороо ... мэдүүлэл.

А) идхаһан б) хөөрэхэн в) асууһан

19.Юу хэнэб? Яанаб? Хэн бэ? Юун бэ? Ямар бэ? гэхэн асуудалнуудта харюусадаг үгэ мэдүүлэлэй ... болоно:

20.А) хэлэгшэ б) нэрлүүлэгшэ в) нэмэлтэ

21.**Хатарша моритой хүн газаамнай буужа ерэбэ.** Мэдүүлэлэй грамматическа һуури:

А) хатарша моритой б) хүн ерэбэ в) хүн газаамнай

22.**Газаа ехэ дулаан болобо.** Энэ мэдүүлэл:

А) хуряангы б) дэлгэрэнгы

23.Элирхэйлэгшэ, ушарлагша, нэмэлтэ - мэдүүлэлэй ... гэшүүд болоно.

А) юрын б) туһалагша в) шухала

24.**Һурагшад хэиээлдээ бэиэнэ, уншана, хөөрэнэ.**Мэдүүлэл соо нэгэ турэл

А) ушарлагшанууд б) хэлэгшэнүүд в) нэрлүүлэгшэнүүд

25.Нагаса,агнуурида ошоходоо, намайгаа абаашаха гүт? Хандалга

мэдүүлэлэй ... байна:

А) һүүлдэ б) дунда в) эхиндэ

6 –дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 6-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэһэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

1-дэхи вариант

1. Анхан нууритай дайбар үгэнүүд:

а)миин, улам, бута, халба б)хүүсэ, ханхинаса, хоолойсоо в) манайхяар, ялайса, янзатай

2. Глаголһоо гараһан дайбар үгэ:

А) мэдэхысээ б) аалыар в) зундаа г)бэлэхэнээр

3. Дайбар үгэнүүд мэдүүлэл соо ехэнхидээ ... болоод байдаг:

А) ушарлагша б) элирхэйлэгшэ в) нэмэлтэ

4. Зорилгын дайбар угэнүүд:

А) мүнөө, тугаар,һая, хожом б)тон, угаа, маша, эгээ,тэһэ, биса в)зорёон, зорюута, миин

5. Зэргын дайбар угэнүүд:

А) мүнөө, тугаар,һая, хожом б)тон, угаа, маша, эгээ,тэһэ, биса в)зорёон, зорюута, миин

6. Хэмжээнэй дайбар угэнүүд:

- А) үбдэгсөө, шадахысаа, мэдэхысээ б)тон, угаа, маша, эгээ,тэһэ, биса
в)зорёон, зорюута, миин

7. Гаралай падеждэ байһан тоогой нэрэтэй мэдүүлэл ологты:

- А) Хониной далые далан хүн эдихэ ёһотой.
Б) Гансаһаа газар дуурэдэг, хоерһоо хорёо дуурэдэг.
В) Зуун түхэригһөө зуун нүхэр һайн.

8. Гаралай падеждэ байһан тоогой нэрэ:

- А) гурбадахитай б) гурбууланһаа в) хоёрдохёор

9. . Зүгэй падеждэ байһан тоогой нэрэ:

- А) гурбадахида б) гурбууланһаа в) хоёрдохёор

10. Тоолоһон тоогой нэрэтэй мэдүүлэл ологты:

- А) Наран орожо, хоюулан гэр тээшээ шамдаба.
Б) Тайга - минии хоёрдохи гэр.
В) Арбан хара нугэлэй нэгэниинь- тамхи таталга.

11. Баглуулһан тоогой нэрэ:

- А) хоердохи б)хошоод в) хоюулан

12. Олон, үсөөн- эдэ үгэнүүд ... нэрэнүүд:

- А) тэмдэгэй б) юумэнэй в)тоогой

13. Тоогой нэрээр гараһан хэлэгшэтэй мэдүүлэл:

- А) Мүнөө жэл манай һургуули дүүргэгшэд- жара.
Б) Наран орожо, хоюулан гэртээ бусабабди
В) Тэдэнэр гурбууландаа дэбтэр абаба.

14. 1-дэхи нюурта хамаадалай олоной тоогой залгалтатай тоогой нэрэтэй мэдүүлэл:

А) Дүрбэнийнь байя гээ, дүшэнийнь хэбтэе гээ.

Б) Дүрбөөрөө гэшхэнэб, дүрбүүлэн абяатай.

В) Нэгэдэхимнай адхардаг, нүгөөдэмнай уудаг, гурбадахимнай ургадаг.

15. Юрын тоогой нэрэ:

А) дүшэн б)ерэн юһэ в)юһэн зуу г)нэгэ мянган табан зуун табин табан

16. Хүнһөө бэшэ юумэ тэмдэглэһэн юумэнэй нэрэнүүд ... гэхэн асуудалда харюусадаг.

А) юун? Б) хэн? В) ямар?

17. ... мэдүүлэл соо тусхайта юумэнэй нэрэ байна.

А)Нүхэрэйм нюур жаргалаар гэрэлтэнэ. Б)Гэрэйнгээ даабари Жаргалаар хүүлэбэ.

18. мэдүүлэл соо юрын юумэнэй нэрэ байна.

А) Хорёошо нохоймнай хонгео дуутай юм.

Б) Манай мал гэрһээн холо ошодоггүй, хорейшо юм.

19. **Хонин** гэжэ үгын олоной тоогой залгалта:

А) –үүд б)-д в)-нүүд г) –нууд

20. **Эдир** гэжэ үгын олоной тоогой залгалта:

А) –нар б)-д в)-шүүл г) -тан

21. ... бүлэг үгэнүүд 2-дохи ганса нюурта хамааданхай.

А)нүхэршни, мориншни, нюуршни, наһаншни

Б) талатнай, табагнай, абамнай

в)эжынь, бурууниинь, альганиинь

22. Юумэнэй шанар, шэнжэ тэмдэглэһэн үгэнүүд ... нэрэнүүдтэ ородог.

А)тэмдэгэй б)юумэнэй в) түлөөнэй

23. Намда, танда, шамда гэхэн түлөөнэй нэрэнүүд... падеждэ зохилдонхой.

А) гаралай б)зүгэй в)хамаанай

24. *Шамтай бэшэг эльгээлсэхүү*. Түлөөнэй нэрэ мэдүүлэлэй ... гэшүүн болоно.

А) нэмэлтэ б) элрхэйлэгшэ в) ушарлагша

25. *Хэжэнгэхээ ерэхэн айлишадар зариманиинь гостиницада, бусадын университетдэй хамтын байрада бууба*. Энэ мэдүүлэл соо ороһон түлөөнэй нэрэнүүд... гэшүүд болоод байна.

А) хоюулаа нэрлүүлэгшэ б)нэрлүүлэгшэ ба нэмэлтэ в)элрхэйлэгшэ ба нэмэлтэ

6 –дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 6-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэхэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэгнэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

2-дохи вариант

1. Юумэнэй нэрэнээ гараһан дайбар үгэ:

а)һайса б) нэгэдэхээр в) туласа г)шагайсаа

2. Дайбар үгэ ... хэлэлгын хуби:

А) хубилдаг б)хубилдаггүй

3. *Сонхо дээрэ байһан гоё ваза тэнэ унашаба.* Энэ мэдүүлэл соохи дайбар үгэ:

А) ушарлагша б) хэлэгшэ в) элирхэйлэгшэ

4. Сагай дайбар угэнүүд:

А) мүнөө, тугаар,һая, хожом б)тон, угаа, маша, эгээ,тэнэ, биса в)зорёон, зорюута, миин

5. Үйлын аргын дайбар угэнүүд:

А) мүнөө, тугаар, хая, хожом б) шууд, гэнтэ, халба, арай гэжэ в) зорёон, зорюута, миин

6. Хамтын падеждэ байһан тоогой нэрэ:

А) гурбадахитай б) гурбууланһаа в) хоёрдохёор

7. Зэбсэгэй падеждэ байһан тоогой нэрэ:

А) гурбадахитай б) гурбууланһаа в) хоёрдохёор

8. Дугаарлаһан тоогой нэрэтэй мэдүүлэл ологты:

А) Наран орожо, хоюулан гэр тээшээ шамдаба.

Б) Тайга - минии хоёрдохи гэр.

В) Арбан хара нугэлэй нэгэниинь - тамхи таталга.

9. Суглуулһан тоогой нэрэ:

А) арбаад б) арбуулан в) арбадахи

10. Тоогой нэрэнүүд:

А) юумэнэй олон үсөөниие ба дугаарлал тэмдэглэһэн үгэнүүд

Б) юумэнэй тоо, шанар шэнжэ тэмдэглэһэн үгэнүүд

В) юумэнэй шанар, шэнжэ, үйлэ тэмдэглэһэн үгэнүүд

11. Тоогой нэрэтэй бүлэг үгэнүүд:

А) шүдөө зуу б) долоон үбгэд яларна в) хониной дала шатааха заншал

Г) зургаа хурэтэр тоолохо

12. Өөртэ хамаадалай залгалтатай тоогой нэрэтэй мэдүүлэл:

А) Дүрбэниинь байя гээ, дүшэниинь хэбтэе гээ.

Б) Дүрбөөрөө гэшхэнэб, дүрбүүлэн абяатай.

В) Нэгэнийн адхардаг, нүгөөдэнь уудаг, гурбадахинь ургадаг.

13. Хоёр гу, али хэдэн үгөөр тэмдэглэсэн тоогой нэрэнүүдые гэдэг.

А) юрын б) бүридэмэл

14. Хүнийе тэмдэглэсэн юумэнэй нэрэнүүд ... гэхэн асуудалда харюусадаг.

А) юун? Б) хэн? В) ямар?

15. ... мэдүүлэл соо тусхайта юумэнэй нэрэ байна.

А) Үнгэ бүрийн сэсэгүүд үргэн талым шэмэглээ. Б) Сэсэг намда һонин ном асаржа үгөө.

16. ... мэдүүлэл соо юрын юумэнэй нэрэ байна.

А) Баяр баясхалан сэдхэл зүрхөөрни дүүрэн.

Б) Баяр Баясхалан хоёр хургуулиһаа бусажа ябанад.

17. **Ямаан** гэжэ үгын олоной тоогой залгалта:

А) –үүд б)-д в)-нүүд г) -нууд

18. **Дамдин** гэжэ үгын олоной тоогой залгалта:

А) –нар б)-д в)-шүүл г) -тан

19. **Багша** гэжэ үгын олоной тоогой залгалта:

А) –нар б)-д в)-шүүл г) -тан

20. ... юумэнэй нэрэнүүд 2-дохи олон нюурта хамааданхай.

А) нүхэршни, мориншни, нюуршни, наһаншни

Б) талатнай, табатнай, абатнай в) эжынь, бурууниинь, альганиинь

21. ... юумэнэй нэрэнүүд өөртэ хамааданхай.

А) зурангаа, абангаа, ябангаа б) сэсэрлигнай, абамнай, эгэшэмнай

в)абынгаа, эгэшынгээ,зурагайнгаа

22. Минии, шинии, танай, тэдэнэй гэхэн түлөөнэй нэрэнүүд ... падеждэ зохилдонхой.

А) гаралай б)зүгэй в)хамаанай

23. *Энэ зохеол дайнай үедэ бэшэгдэһэн.* Түлөөнэй нэрэ мэдүүлэлэй ... гэшүүн болоно.

А) нэмэлтэ б) элирхэйлэгшэ в) ушарлагша

24. *Манай басаган танай хүбүүн хоёр хани халуун бэшэг бэшэлсэдэг байна.*

Энэ мэдүүлэл соо түлөөнэй нэрэнүүд ... гэшүүн болоод байна.

А) элирхэйлэгшэ б) нэмэлтэ в) нэрлүүлэгшэ

25. *Бидэ хургуулингаа концертдэ эдэбхитэй хабаадалсабабди.* Энэ

мэдүүлэл соо түлөөнэй нэрэ ... гэшүүн болоод байна.

А) хэлэгшэ б)элирхэйлэгшэ в)нэрлүүлэгшэ

7–дохи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 7-дохи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэхэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

1-дэхи вариант

1. Үйлэ үгын түхэлнүүдэй тоо.

А)3 б)5 в)4 г)2

2. Үйлэ үгэ ... тэмдэглэдэг хэлэлгын хуби.

А)юумэнэй шанар, шэнжэ б)юумэнэй тоо в)юумэнэй үйлэ, байдал

3.Ондоо хэлэлгын хубиһаа суффикснуудай хүсөөр бии болоһон үйлэ үгын нууриие ... нуури гэдэг.

А)анхан б)гараһан

4. Анхан нууритай үйлэ үгэнүүд:

А) яба, гара,гүй, хүхи, үргэ

Б)үргэлэ, ябагша, гарга, гүйгшэ

В)ябалса, гаогалса, гүйлсэ, хүхилдэ

5. *Би хүүлээш бариуу, тиихэдэм ии тогоон сооһоо хү уухаш, хүүлээрнь ии намай баряарай.* Энэ мэдүүлэл соо үйлэ үгэнүүд ... нюурнуудта хандаһан.

А) 2 н.х.н.т., 2 н.х.о.т. б) 1 н.х.н.т., 2 н.х.н.т.

6. *Ябая, дуулая, хөөрэлдэе, наадаябди, хүлээбди.* Эдэ үйлэ үгэнүүд ... нюурта хандаһан.

А) 1 н.х.н.т. б) 2 н.х.о.т. в) 1 н.х.о.т. г) 2 н.х.н.т.

7. *Ерээрэйш, ханаарай, эрээрэй.* Эдэ үйлэ үгэнүүд ... нюурта хандаһан.

А) 1 н.х.н.т. б) 1 н.х.о.т. в) 2 н.х.н.т. г) 2 н.х.о.т.

8. *Унишана, ерэнэ, хэлэнэ, дуулана.* Эдэ үйлэ үгэнүүд үйлын ... сагта болоһые харуулна.

А) үнгэрһэн б) ерээдүй в) үнгэржэ байһан г) мүнөө

9. *Ерээ, агнаа, наадаа, олоо.* Эдэ үйлэ үгэнүүд үйлын ... сагта болоһые харуулна.

А) үнгэрһэн б) ерээдүй в) үнгэржэ байһан г) мүнөө

10. *Болоһонһоо ама хүрэ, бууралһаа үгэ дуула.* Причасти мэдүүлэл соо ... болоод байна.

А) нэмэлтэ б) элирхэйлэгшэ в) нэрлүүлэгшэ

11. *Эблэбэл бүтээхэ, хоблобол эбдэрхэ.* Деепричастинууд мэдүүлэл соо ... болоод байна.

А) нэрлүүлэгшэ б) хэлэгшэ в) ушарлагша

12. *Унишажэ дүүргээд байжа байһан байна.* Энэ суг үйлэ үгэ соо ... деепричасти оронхой.

А) 3 б) 1 в) 2 г) 5 д) 4

13. Деепричаститай мэдүүлэл:

А) Болоһон таряа болзор соонь хуряа.

Б) Аадар бороогой хүүлдэ агаар арюун.

В) Айлһаа бэдэрэнхаар, абдараа уудалһан дээрэ

14. Холбоһон деепричасти:

А) шадажа б)ябахалаар в) угаахаа

15. Өөртэ хамаадаһан деепричаститай мэдүүлэл:

А)Гэртээ ермсээрээ, үбгэн абаяа золгохоео ошохоб.

Б) Хуһан, уляаһан модод хаанашье ургажа болохо.

В)Хабар болоходо, шубууд эхэ нютагаа бусадаг.

16. *Унагаамсаараа*- энэ деепричастиин хамаадал.

А) 1 н.х.н.т. б)2 н.х.н.т. в)2 н.х.о.т. г)өөртэ хамаадал

17. *Харамсаарни* - энэ деепричастиин хамаадал.

А) 1 н.х.н.т. б)2 н.х.н.т. в)2 н.х.о.т. г)өөртэ хамаадал

18. *Халуун оронуудай ой ... солбон, түргэн хармагшад модо ... дүүлижэ ябадаг.*

Сэгүүдэй орондо дахуул үгэнүүд:

А)доро, дээрэ б)тула, түлөө в)соо, руу

19. Ньюурай зүйр үгэнүүд (-б, -бди,-ш,-т, -д) урдахи үгэтэй ... бэшэгдэдэг.

А) хамта б)тусгаар

20. Холболто үгэнүүд мэдүүлэлнүүдые холбоно.

А) Багшанар ба нурагшад шалгалтада бэлдэнэ.

Б) Үдэртөө дулаан болоно, харин хүнндөө уһан захаараа хайнагтаад хононо.

В)Хуһан, уляангир ба үшөөһэн хабарайнгаа дэгэл нэмэрнэ.

21. **Бүүе, ай, үй, ай зайлуул** гэхэн үгэнүүд .. тэмдэглэнэ.

А) гайхалга б) сошолго в) айлга

22. Абья дууряаһан үгэнүүд:

А) һаб-һаб б)татай в)зүб даа

23. **Тюу, нэгэ жаахан гээгдэшоо байнаб!** Энэ аянгалһан үгэ ... харуулна.

А)дураа гуталга б)баяр в) гомдол

24. **Баатар минии нүхэр юм.** Энэ мэдүүлэл соо зүйр үгэ ... нэмэри удха оруулна.

А) баталһан б)тухайлһан

25. **Ай ямар һонин үбгэн гээшэбта!** Аянгалһан үгын һүүлдэ ... сэглэлтын тэмдэг табигдаха.

А)точко б)шангадхаһан тэмдэг в)запятой

7–дохи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 7-дохи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэхэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

2-дохи вариант

1. Үйлэ үгын сагай түхэлнүүдэй тоо.
А)3 б)5 в)4 г)2
2. Юумэнэй үйлэ, байдал тэмдэглэжэ, юу хэнэб? Яанаб? г.м. асуудалнуудта харюусадаг хэлэлгын хубиие ... гэдэг.
А) дайбар үгэ б)холболто үгэ в)үйлэ үгэ
- 3.Суффиксгүй, ондоо үгэһөө гараагүй үйлэ үгын һууриие ... һуури гэдэг.
А)анхан б)гараһан
4. Гараһан һууритай үйлэ үгэнүүд:
А) анхара, ниидэ, були, хүрэ, тула.
Б) баяжа, барилда, хүхэрэ, баруула
5. Хандаһан түхэлэй үйлэ үгэнүүд ... харуулдаг.
А)үйлын болоһон саг б)үйлын үйлэдэгшэдэ хабаадалга в)захиралта, уряал, гулта
6. **Ерээрэйгты, орхигты, туһалыт, харыт.** Эдэ үйлэ үгэнүүд ... нюурта хандаһан.
А) 1 н.х.н.т. б)1 н.х.о.т. в)2 н.х.о.т. г)2 н.х.н.т.
7. **Хараһууб, асарһуу, хөөрэхүү, униаһуу.** . Эдэ үйлэ үгэнүүд ... нюурта хандаһан.
А)1 н.х.н.т. б)1 н.х.о.т. в)2 н.х.н.т. г) 2н.х.о.т.
8. **Зураха, бариха,ниидэхэ.** Эдэ үйлэ үгэнүүд үйлын ... сагта болоһые харуулна.
А) үнгэрһэн б) ерээдүй в)үнгэржэ байһан г)мүнөө
9. **Ерээ, агнаа, наадаа,олоо.** Эдэ үйлэ үгэнүүд үйлын ... сагта болоһые харуулна.

А) үнгэрhэн б) ерээдүй в)үнгэржэ байһан г)мүнөө

10. *Урдадагай саана маарадагыемнай улидаг эдижэрхиhэн байна.* Энэ мэдүүлэл соо ... причастинууд байна.

А)дабтаһан ба шэнжын б)дабтаһан ба үнгэрhэн сагай

11. *Ябаһан хүн яһа зууха, хэбтэһэн хүн хээли алдаха.* Причастинууд энэ мэдүүлэл соо ... болоод байна.

А) элирхэйлэгшэ Б)нэмэлтэ в) ушарлагша г)нэрлүүлэгшэ

12. *Хүсэжэ ядаад хусаба.* . Деепричасти мэдүүлэл соо ... болоод байна.

А) ушарлагша Б) хэлэгшэ в) нэрлүүлэгшэ

13. *Хөөрэжэ дүүргээд байжа байһан байна.* Энэ суг үйлэ үгэ соо ... деепричасти оронхой.

А)3 б)1 в)2 г)5 д)4

14. Уридшалһан деепричасти:

А) дабтабал б) дуулаад в) дүүргэмсээр

15. Өөртэ хамаадаһан деепричаститай мэдүүлэл:

А)Хониной шагай хүүгэдэй нааданда ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Б) Мэргэн буудагшыемнай үгын дээжээр угтабад.

В) һургуулидаа ошомсоороо, багшадаа һониео хөөрэхэб.

16. *Сохихолооршни-* энэ деепричастиин хамаадал.

А) 1 н.х.н.т. б)2 н.х.н.т. в)2 н.х.о.т. г)өөртэ хамаадал

17. *Угаатартнай* - энэ деепричастиин хамаадал.

А) 1 н.х.н.т. б)2 н.х.н.т. в)2 н.х.о.т. г)өөртэ хамаадал

18. Падежэй залгалтатай дахуул үгэнүүдтэй мэдүүлэл.

А)Урда зүгэй һарьдагууд тээрээ хүйтөөр һэбшээлбэ.

Б)Үхибүүд нарһан модотой ой соо алирһа түүбэ.

В) Багшын стол дээрэ олон һонин номуудхэбтэнэ.

19. Ябаа (-дүй), ошохо(-л), бэрхэ(-шье), олоо (-бди) гэхэн үгэнүүд ... бэшэгдэдэг.

А) хамта б)тусгаар

20. Холболто үгэнүүд мэдүүлэл соо үгэнүүдые холбоно.

А) Хүбүүд ба басагад эбтэйгээр сэсэг һуулгана.

Б) Бидэниие тойроод агаар бии, харин бидэ тэрэниие обеорногүйбди.

В) Галдаа шорой хаяхагүй гэхэн заншал һайхан даа.

21. Хүнэй мэдэрэл, сэдхэлэй байдал, хүсэл тэмдэглэдэг үгэнүүдые ... гэдэг.

А) дууряаһан үгэнүүд б) аянгалһан үгэнүүд в) дахуул үгэнүүд

22. Абяа дууряаһан үгэнүүд:

А) ёр-ёр б)ай, халаг! в)һүүе

23. *Ай, бурхан даа! Хаанаһаа гансатын гансые оложо, гай тодхор дайрабаб.*

Энэ аянгалһан үгэ ... харуулна.

А)зүбшөөлгэ б)сошордолго в) заналга

24. *Манай хүршэ багша һэн.* Энэ мэдүүлэл соо зүйр үгэ ... нэмэри удха оруулна.

А) баталһан б)тухайлһан

25. *Татай Могой ябанал.* Аянгалһан үгын һүүлдэ ... сэглэлтын тэмдэг табигдаха.

А)точко б)шангадхаһан тэмдэг в)запятой

8–дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 8-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэһэн сэдэбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринуудые дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринуудые дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
----------------	------------------	---------	---------	---------

сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»
----------	-----	-----	-----	-----

1-дэхи вариант

1. Синтаксис хадаа ... тухай үзэдэг эрдэм.

А) үзэг, абьяан ба үе б) үгын удха. Бүридэл в) холбуулал, мэдүүлэл, үгүүлэл

2. Холбуулалнууд байгуулгаараа хоёр хубинаа бүридэнэ:

А) шухала ба юрын б) гол ба дулдыданги

3. *Хэвтэһэн хони бодхоогүй хүн.* Энэ ... холбуулал.

А) сүлөө б) тогтомол

4. *Үбһэ сабшалга.* Энэ ... холбуулал.

А) сүлөө б) тогтомол

5. Тогтомол холбуулал:

А) гал уһан болохо; б) һөөл болохо; в) холо болохо

6. Нэрэ холбуулал:

А) абаниинь ерээд; б) гайтай һонин в) түргэн гүйхэ

7. Үйлэ холбуулал:

А) сай бусалгаха б) һайн һургаал в) бүдүүн модон

8. Холбуулалнууд соо мэдүүлэл оронхой:

А) хабарай үдэшэ б) одо мүшэд үзэгдэхэ в) шэниисын таряан

9. Хуряангы мэдүүлэл:

А) Ходо сэлмэг үдэрнүүд болоно. Б) Наран доошоо оробо. В) Долоогоно, мойһон сэсэглээ.

10. Дэлгэрэнгы мэдүүлэл:

А) Үдэшэ болобо. Б) Гэр соо һорнии Пиглай хоёр һууна. В) Хүбүүд, басагад ехэ баярлана.

11. Юрэ хөөрэхэн мэдүүлэл:

А) Мүнөө һүни аргагүй ехэ шуурган болобо. Б) Зай, залуу дүүтэн, шинии гэр хаана юм?

В)Яһала хүлээхэ болохош.

12. *Арадай дуунай аялга сэдхэлдээ хадуун шагна.* Энэ ... мэдүүлэл.

А)юрэ хөөрэхэн б) асууһан в)идхаһан

13. *Тала дайда үргэлжэдөө ногооржо харагдана.* Энэ ... мэдүүлэл.

А) нэгэ бүридэлтэ б)хоер бүридэлтэ

14.*Байгаалидаа нангинаар хандая.* Энэ ... мэдүүлэл.

А) нэгэ бүридэлтэ б)хоер бүридэлтэ

15. Өөһэдөө зохоожо шадаха хэбэртэйбди. Энэ ... мэдүүлэл.

А)нэрлэхэн б)тодо нюурта в)тодо бэшэ нюурта г)нюургүй

16. *Лейтенант Шарапов ехэ баяртайгаар эсэгынгээ урдаһаа үлэгэд гэбэ.*

Энэ мэдүүлэл соо ... хабсаргалта.

А)юрын б)холболтотой в)тусгаарлагдаһан

17. Нэгэ түрэл гэшүүдтэй мэдүүлэл:

А)Аргын болоол хаа, заал хаа ерэхэб.

Б)Үхибүүд елкөөо гое хайханаар шэмэжэ, бултаниие гайхуулба.

В)Аргын болоол хаа, шадаал хаа, мүйй олоо хаа, ерэхэб.

18. Мэдүүлэл соо сэглэлтын тэмдэгүүд буруу табяатай:

А)Хабарай хайхан саг ерэжэ, ой модон, тала губи, хада гүбээ булта ногооршобо.

Б)Геологууд хада уулаар, ой тайгаар, гол мүйрэнэй эрьээр ябажа ажалладаг.

В)Манай Буряад орондо үнэтэ малтамалнууд алтан, вольһрам, сагаан туулган элбэг юм.

19. ..., *ямар шэмэрүүн хүйтэн үдэр болобо гэшиб?* Удхаараа таараха аянгалһан үгэ.

А)Аһаа б)Тэ-ты в)Халхай

20. *А, Доржо, ши эндэ ябанаби!* Энэ мэдүүлэл соо хандалга мэдүүлэлэй ... байна.

А)эхиндэ б)дунда в)һүүлдэ

21. Эдээр бээ шэмэглэнхаар, эрдэмээр шэмэглэн дээрэ.

Энэ мэдүүлэл соохи деепричастиин илгаа.

А)шэлэнхэн б)уридшалһан в)үргэлжэлһэн

22. Үглөөнэй үүр хираанаар газаага тулажа ерэхэдээ, Бодинсы үбгэнэй зосоо уужам болоно. Энэ мэдүүлэл соо ... сагай причасти хэрэглэгдэнхэй.

А) үни үнгэрһэн б)хүсэд үнгэрһэн в)ерээдүй

23.Тэрэ үбгэн хүни түүдэгэй галай хажууда һуугаад, энэ һара тээшэ эрьежэ, шэнэ шанаһан сайнгаа дээжые дээшэнь үргөө һэн.

Энэ мэдүүлэл соо хэрэглэгдэнхэн деепричастиинуудай илгаа.

А)холбоһон, илгаһан б)илгаһан, холбоһон в)холбоһон, ниилэнхэн

24. Тэндэ, Украинада, Днепрэй эрьедэ танигдаагүй унаһан сэрэгшын хүл доро хатуу гранит табсан яларна. Энэ мэдүүлэл ... гэшүүдтэй.

А)тододхоһон б)нэгэ түрэл

25. Үбэлдөө ой соо шонын улилга дуулахадаа, Гомбын нюрга уруу хүйтэ дааба.

Энэ мэдүүлэлэй характеристикэ.

А)юрын, юрэ хөөрэнхэн,шангадхаагүй, 2 бүридэлтэ,дэлгэрэнгы, деепричастна дахуулалаар ореологдонхой;

Б) юрын, юрэ хөөрэнхэн,шангадхаагүй, 2 бүридэлтэ,дэлгэрэнгы, причастна дахуулалаар ореологдонхой;

В) юрын, юрэ хөөрэнхэн,шангадхаагүй, 1 бүридэлтэ,дэлгэрэнгы, причастна дахуулалаар ореологдонхой;

8–дахи классай дүн гаргалгын буряад хэлээр шалгалтын ажал.

Ажалай үүргэ – 8-дахи класс дүүргэхэдээ, жэл соо үзэхэн сэдбүүдээр шабинарай мэдэсэл, шадабаринь хэр зэргэ байнаб гэжэ сэглэхэ.

Даабари бүхэндэ зүбөөр харюусабал, 1 балл абаха. Нурагша бүхы даабаринууды дүүргэбэл, хамта дээрээ эгээл ехэ 25 балл абажа болохо.

Даабаринууды дүүргэхэ саг- 40 минута.

5-балльна сэгнэлтын тестово баллнуудай оршуулгын шкала:

Баллнуудай тоо	13 баллһаа доошо	13 – 17	18 – 21	22 – 25
сэгнэлтэ	«2»	«3»	«4»	«5»

2-дохи вариант

- Холбуулал тэмдэглэдэг.
А)ойлгосо б)ойлгомжо в)бодол
- Юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой, түлөөнэй нэрэнүүдээр гаргагдаһан гол үгэтэй холбуулалнууд ...холбуулалнууд болоно.
А) үйлэ б) нэрэ в)тэмдэг
- Нюдэ сабшаха зуура.** Энэ ... холбуулал.
А) сүлөө б)тогтомол
- Наранай туяа.** Энэ ... холбуулал.
А) сүлөө б)тогтомол

5. Тогтомол холбуулал:

А) **hүхөө бүлюудэхэ**; б) хэлэ амаа бүлюудэхэ;

6. Нэрэ холбуулал:

А) бэрхээр бэшэнэ; б) һонин наадан в) нютагаа магтаха

7. Үйлэ холбуулал:

А) мянган түхэриг б) ухаагаа гүйлгэхэ в) яараһан хүн

8. Холбуулалнууд соо мэдүүлэл оронхой:

А) Наран тойроно б) Нютагай түрүүшүүл в) Хабар айлшалан ерээ;

9. Хуряангы мэдүүлэл:

А) Эдээн амтатай. Б) Хонохо хэрэг гараба. В) Ёорнии баянай гэр.

10. Дэлгэрэнгы мэдүүлэл:

А) Аляаһа батагана олошорбо. Б) Залинта аадар орохонь. В) Наран оробо.

11. **Нүхэд, илалтын дуунуудые дууулая.** Энэ ... мэдүүлэл.

А) юрэ хөөрэхэн б) асууһан в) идхаһан

12. **Хани нүхэсэл хооһон үгөөр бэшэ, харин бодото хэрэгээр гэршэлэгдэдэг.**

Энэ ... мэдүүлэл.

А) юрэ хөөрэхэн б) асууһан в) идхаһан

13. **Шубуудай жэргээн замханагүй.** Энэ ... мэдүүлэл.

А) нэгэ бүридэлтэ б) хоёр бүридэлтэ

14. **Хүхын дуунай һүни һэн.** Энэ ... мэдүүлэл.

А) нэгэ бүридэлтэ б) хоёр бүридэлтэ

15. **Володице шатараар хэдэн дахин шүүбэб.** Энэ ... мэдүүлэл.

А) нэрлэхэн б) тодо нюурта в) тодо бэшэ нюурта г) нюургүй

16. **Манайхин Барда гэжэ нохойтойбди, тэрэ нохоймнай хамаг хотонойхүнүүдые хуу танидаг.** Энэ мэдүүлэл соо ... хабсаргалта.

А)юрын б)холболтотой в)тусгаарлагдахан

17. Нэгэ түрэл гэшүүдтэй мэдүүлэл:

А)Мүнөөдэр эжы гэр соохиео сэбэрлэжэ, айлиад ерэхэ хэбэртэй.

Б)Би нүхэртээ телефоноор хөөрэлдэхэ гү, али уулзаха гээ нэм даа.

В)Час тухай ябажа, наранай орохо багаар үбһэшэдтэ хүрэбэбди.

18. Мэдүүлэл соо сэглэлтын тэмдэгүүд буруу табяатай:

А)Хүбүүнэйм һамган минии бэри Дэжэд хүүгэдэй яслида хүдэлнэ.

Б)Бидэ дайн сэрэг бэшэ, харин эб найрамдал, амгалан байдал, зол жаргал хүсэнэбди.

В)Доржо Банзаров хурса бэлигтэй, гүнзэгы ухаатай, сэбэр сэдхэлтэй хүн байһан юм.

19. ..., **хургаяа шаташан алдабб.** Удхаараа таараха аянгалһан үгэ.

А)Аһаа б)Тэ-ты в)Халхай

20. **Ши, Согто Будаевич, Москва ошохо болобош.**

Энэ мэдүүлэл соо хандалга мэдүүлэлэй ... байна.

А)эхиндэ б)дунда в)һүүлдэ

21. **Үхибүүд һургуулиһаа ерэмсээрээ, хүүгэдэй талмай дээрэ наадахаяа ошонод.**

Энэ мэдүүлэл соохи деепричастиин илгаа.

А)шэлэһэн б)уридшалһан в)үргэлжэлһэн

22. **Үхибүүд һайн һуралсалтай байхадаа, муухай ябадал гаргадаггүй гээшэ ааб даа.**

Энэ мэдүүлэл соо ... сагай причасти хэрэглэгдэнхэй.

А) үни үнгэрһэн б)хүсэд үнгэрһэн в)ерээдүй

23. **Тезд тэрэ вертоледойнь ниидэһэнһээ хойшо үнишье болонгүй, тэнгэри бүрхэжэ, хоер хоног бороо аадар адхарба.**

Энэ мэдүүлэл соо хэрэглэгдэһэн деепричастиинуудай илгаа.

А)холбоһон, ниилэлэн б)ниилэлэн, холбоһон в)холбоһон, илгәһан

24. *Хүбүүнэй хүбүүн, минии шуһа мяханһаамни гараһан ашамни сэбэр багжагар хүбүүн болоо.* Энэ мэдүүлэл ... гэшүүдтэй.

А)тододхоһон б)нэгэ түрэл

25. *Дулма гэртээ ерэнхэй, галаа түлижэ һууба.* Энэ мэдүүлэлэй характеристикэ.

А)юрын, идхаһан, шангадхаагүй, 2 бүридэлтэ,дэлгэрэнгы, ореологдоогүй;

Б) юрын, юрэ хөөрэлэн,шангадхаагүй, 1 бүридэлтэ,хуряангы, деепричастна дахуулалаар ореологдонхой;

В) юрын, юрэ хөөрэлэн,шангадхаагүй, 2бүридэлтэ,дэлгэрэнгы, деепричастна дахуулалаар ореологдонхой;